

Het geestelijk geweten  
van een theocratie

---

Profeten bemiddelen  
tussen God en mensen

---

Een straaltje helder licht

---

# Profetie WegWijs

biibel  
studie

bond  
lezenlerenleven

mei juni 2021,  
jaargang 75, nr. 3



#### 4 Profetie in de Bijbel | Hans Burger

**Bijbelstudie** Burger denkt dat we als gereformeerden de ruimte van de Geest teveel hebben ingeperkt als het gaat over profetie. Er zit niets anders op, volgens hem, dan opnieuw ons de vraag te stellen wat de heilige Geest ons wil geven op dit punt.

#### 8 Profetie na Pinksteren | Hans Burger

**Uitwerking** We moeten de durf niet verliezen om profetisch te spreken. Naast dat we elkaar willen bemoedigen en troosten, moeten we ook de machten van onze tijd aan de kaak stellen. Profetie is wel Gods nu-woord genoemd, op de man af.

#### 12 Wees voorzichtig in de honger naar profetie | Frits Tromp

**Interview** Samuel Lee heeft niets met zelfbenoemde profeten. Hij pleit voor goed onderzoek naar profetie. Hij is voorstander van de zogenaamde vijfvoudige bediening (Ef. 4). Moderne profeten bestaan volgens hem nog steeds.

#### 16 Kerkverband: bedreiging of bescherming? | Huib Noordzij

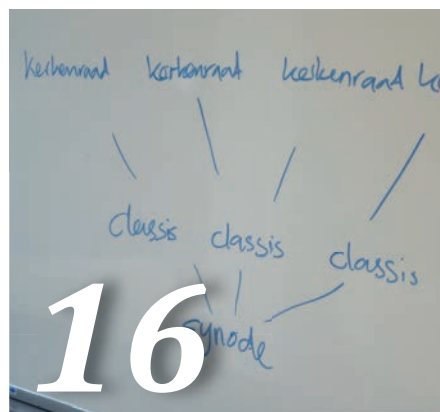
**En zó voort** Ook dit artikel gaat over de synode van Emden. Op deze synode was ook verzet tegen de vorming van een kerkverband. Men was bang voor opnieuw een kerkelijke hiërarchie. De oppositie kwam vooral vanuit de Hollandse natie.

#### Verder

Vragenderwijs	11
<b>Met luide Trom(p)</b> The Prophet's Song	15
<b>Verbeelding verwoord</b> Op de schouders van reuzen	18
<b>Aan het Woord</b> Op de koffie	20
<b>Boeken</b>	21
<b>Kroonjuwelen</b> Bondslieiden	24
<b>Op de klank af</b> Ik, een profeet?	26
<b>In het volgende nummer</b>	27

*"Maar iemand die profeteert spreekt tot mensen en wat hij zegt is opbouwend, troostend en bemoedigend".*

1 Korintiërs 14:3



# Profetie

**D**it nummer van *Wegwijs* heeft als hoofdthema “Profetie”. Een veelbesproken en actueel thema waarover meningen behoorlijk uiteen kunnen lopen. Het is mijns inziens beslist de moeite waard om dit onderwerp nader te onderzoeken en er met elkaar over te spreken. In het gezin, in kring- of verenigingsverband of hoe je Bijbelstudie ook maar organiseert.

Hans Burger (1974) – de schrijver van het hoofdartikel - is docent systematische theologie aan de Theologische Universiteit in Kampen. Binnen zijn vakgebied passen alle vragen die er zijn rond profetie, over bijvoorbeeld de betekenis en de inhoud van het begrip en over de relevantie ervan voor vandaag.

Burger neemt ons mee in zijn uitleg over Oud - en Nieuwtestamentische profetie. Hij schrijft: “Er is onderscheid tussen oudtestamentische profetie en profetie na de komst van de grootste profeet, Jezus. Een belangrijk verschil met de tijd vóór Jezus is dat in Christus alle profetie vervuld wordt. Niet alleen wat hij al vervuld heeft, maar ook wat hij nog gaat doen in de toekomst.”

*Word je enthousiast om met anderen te spreken?*

En over onze opdracht als christen (zie ook de HC zondag 12 – 32) zegt hij: “Maar we moeten de durf niet verliezen om profetisch te spreken. Het is nodig dat we elkaar opbouwen, bemoedigen en troosten, maar ook dat we de machten van onze tijd aan de kaak te stellen...”.

Ben je nieuwsgierig geworden?

Ben je door ons uitgedaagd om dit artikel te lezen?

Word jij geprikkeld om te onderzoeken wat de Bijbel hier over te zeggen heeft?

Word je enthousiast om met anderen te spreken over dit thema?

Ik wens iedereen een heel goede studie en bespreking, maar vooral Gods zegen en nabijheid toe!

*Trudy van der Boom-Los,  
één van de twee voorzitters van de Bijbelstudiebond*



# Profetie in de Bijbel

Profetie, wat moet je ermee? Komt het vandaag voor? Profeteert een dominee als hij preekt? En wat is die profetie dan?

**P**inksterchristenen vragen de aandacht voor de gave van de profetie. Maar veel gereformeerden zijn er huiverig voor. Deze huiver werd versterkt door Amerikaanse 'profeten' die in 2020 de verkiezingsoverwinning van Trump voorspelden en er naast bleken te zitten. Schrijven over profetie haalt mij uit mijn comfortzone. Ik ben ervan overtuigd dat we als gereformeerden de ruimte van de heilige Geest te veel hebben ingeperkt, bijvoorbeeld als het gaat over profetie. Tegelijk proef ik in mijzelf die huiver voor het aanmoedigen van profeten: Wat haal je overhoop? Toch denk ik dat er voor gereformeerden niets anders op zit dan opnieuw de vraag te stellen wat de heilige Geest ons vandaag wil geven op het gebied van profetie.

## *Profeten bemiddelen tussen God en mensen*

### **Mozes**

Profeten waren mensen die spraken in naam van God. Ze gaven woorden van God door en spraken namens God mensen aan in hun concrete situatie. Abraham wordt als eerste een profeet genoemd, en dan ook de

andere aartsvaders. Maar de eerste grote profeet is Mozes. Zoals Mozes is er in Israël geen profeet meer geweest, met niemand ging de HEER zo vertrouwelijk om. De HEER sprak persoonlijk met Mozes, zoals een mens met een ander mens spreekt. In Mozes' afscheidsrede, in Deuteronomium 18, krijgen we een goed beeld van wat een profeet is. Profeten bemiddelen tussen God en mensen. Toen de Israëlieten de verschijning van God op de Horeb zagen, waren ze zo bang dat ze niet meer direct met God geconfronteerd wilden worden (vs. 16). Daarom had God toen gezegd: 'Ik zal in hun midden profeten laten opstaan zoals jij. Ik zal hun mijn woorden ingeven, en zij zullen het volk alles overbrengen wat ik hun opdraag' (vs. 18). Mozes deed dit op een unieke manier. God zegt over Mozes (Num. 12:8): 'Met hem spreek ik rechtstreeks, duidelijk, niet in raadsels, en hij aanschouwt mijn gestalte'. Zo direct gebeurde het bij de profeten na Mozes niet meer, maar ook zij vervulden die bemiddelende rol: ook zij gaven het Woord van God door. Veel mensen denken dat profeteren hetzelfde is als toekomst voorspellen. Maar dat is niet zo, al kunnen profeten dit wel doen. Mensen willen wel graag dingen over de toekomst

horen en er zo grip op krijgen. En dat proberen ze op veel manieren. Die mensen worden in Deuteronomium 18 genoemd: waarzeggers, wolkenschouwers, wichelaars, tovenaars, bezweerders, en mensen die geesten raadplegen of doden oproepen (vs. 10-11). Israël mag zich

## *Het is niet alleen maar een selectie van geroepen profeten die de heilige Geest van God ontvangen*

daar niet mee bezig houden. De profeten moeten Israël helpen om volledig op de HEER, uw God, gericht te zijn. Het volk moet naar de profeten luisteren. (vs. 13-14).

### **Profeten**

Profeten zijn kwetsbaar. Ze komen namens God met een Woord, maar ze hebben geen macht om gehoorzaamheid af te dwingen. Sterker nog, er zijn steeds ook valse profeten geweest: die beweerden ten onrechte namens God te spreken. Maar hoe kun je dan bepalen of iemand wel of niet een profeet van God is? Volgens vers 22 is dat mogelijk: 'als een profeet zegt te spreken in de naam



## Teksten over profetie in de Bijbel

### Belangrijke teksten

- Deut. 18:9-22
- Hand. 2:16-21
- Hand. 4:22-26

### Profetie

- Abraham: Genesis 20:7
- Aartsvaders: 1 Kron. 16:22; Ps. 105:15
- Mozes: Deut. 34:10, Ex. 33:11, Numeri 12:6-8
- Samuel: 1 Sam. 3:21; 1 Sam. 15:10

### Jezus als profeet

- Hoe mensen Hem zagen: Matt. 13:57; Matt. 22:11; Joh. 6:14; Joh. 7:40
- Jezus en de profeten van het OT: Hebreeën 1:1-2, Johannes 1:17-18
- Jezus onthult het geheim: 1 Petr. 1:10-12, 1 Tim. 3:16

van de HEER, maar zijn woorden komen niet uit en er gebeurt niets, dan is dat geen profetie van de HEER geweest.'

God beloofde dat er steeds mensen zouden zijn die namens God spraken en woorden van God ontvingen (vs. 15 en 18). Niet zo direct als bij Mozes, maar via dromen en visioenen. Maar ook met woorden: Samuël hoorde een stem toen de HEER hem riep als profeet. En steeds kwam de HEER met zijn Woord naar een profeet, naar Samuël en naar latere profeten. Hoe dat gebeurde weten we lang niet altijd: soms via een stem, een droom, een visioen, maar soms wordt het niet verder ingevuld. Wel weten we dat zij hun woord van God kregen – het Woord van God kwam naar hen toe. Tegelijk hadden ze hun eigen inbreng: de profeten kozen hun eigen woorden. In 2 Samuël 7: 3 blijkt dat de profeet Natan iets min of meer namens God zegt, waar hij even later op terug moet komen. Soms kregen profeten opdracht tot symbolische handelingen: bijvoorbeeld Ezechiël die zijn haar en baard met een zwaard moest afsnijden als teken van Gods oordeel (Ez. 5). Wat van God kwam en wat hun eigen vormgeving was, is voor ons vaak niet meer te achterhalen.

In de tijd vanaf Samuël, de tijd van de koningen, treden er steeds weer profeten op.

Tegenover het volk, maar ook tegenover de machthebbers (koningen, priesters) laten zij het woord van God klinken. Ze herinneren aan God, waarschuwen, roepen op tot bekeering, waarschuwen voor Gods oordeel, en geven hoop op de toekomst van God die zal komen. Het is geen nieuwe boodschap die ze brengen: ze roepen op om te leven naar de wet

(de Torah, de eerste vijf boeken van het Oude Testament). En gelovigen verwachten een profeet die weer net zo zal zijn als Mozes, een verwachting die gevoed wordt door Deuteronomium 18.

### Jezus

De evangeliën vertellen dat mensen Jezus zien als een profeet, maar is hij ook die profeet? Petrus is hier na Pinksteren helder over, bijvoorbeeld in Handelingen 3 waar hij verwijst naar Deuteronomium 18. Petrus zegt: 'Mozes heeft al gezegd: "De Heer, uw God, zal in uw midden een profeet zoals ik laten opstaan; luister naar hem en naar alles wat hij u zal zeggen" (vs. 22). Deze profeet, Jezus, wordt nu naar jullie toegestuurd, erfgenamen van de profeten en van het verbond. Ook al hebben jullie niet naar hem geluisterd, 'God heeft zijn dienaar allereerst voor u laten opstaan en hem naar u gezonden om ieder van u die zich afkeert van zijn slechte daden te zegenen' (vs. 26). Jezus overtreft de profeten voor hem. God heeft in het verleden op allerlei manieren door de profeten gesproken, maar nu door zijn Zoon'. Jezus is meer dan Mozes: 'De wet is door Mozes gegeven, maar goedheid en

waarheid zijn met Jezus Christus gekomen. Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem doen kennen' (Joh. 1:17-18).

### Pinksteren

Jezus Christus is het definitieve woord van God. Daarom verandert het verschijnsel profetie. Niet langer is de wet van Mozes het referentiepunt voor de profeten. Voortaan is Jezus Christus het beslissende Woord van God. Bovendien vervult Jezus de belofte van het nieuwe verbond. Het is niet alleen maar een selectie van geroepen profeten die de heilige Geest van God ontvangen. God geeft Hem aan alle gelovigen. De profetie van Joël gaat in vervulling: 'Aan het einde der tijden, zegt God, zal ik over alle mensen mijn geest uitgieten. Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren, jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten. Ja, over al mijn dienaren en dienaressen zal ik in die tijd mijn geest uitgieten, zodat ze zullen profeteren' (Hand. 2:17-18).

.....

*Ds. J.M. Burger, predikant  
Franeker-Sexbierum,  
met aanstelling T.U. Kampen*

## Samenvatting

Eerst richt Hans Burger zich op de profetie in het Oude en Nieuwe Testament. Mozes is de eerste grote profeet, met niemand ging de HEER zo vertrouwelijk om. Mozes bracht op een unieke manier alles wat God het volk opdroeg over. Ook na hem gaven profeten het Woord van God door, zodat het volk volledig op God gericht bleef. Niet zo direct als bij Mozes, maar via dromen en visioenen. Toch hadden de profeten ook hun eigen inbreng, ze kozen hun eigen woorden. De profeten waarschuwen voor Gods oordeel, roepen op tot bekeering en om te leven naar de wet.



## HOOFD

- In de kaders staan een aantal teksten over profetie in de Bijbel en over profetie nu. Verdeel de teksten onderling en bestudeer ze. Bespreek wat je is opgevallen. Kun je nu ook gezamenlijk conclusies trekken?
- Kun je in één zin zeggen wat profetie is? Neem een paar minuten de tijd om zelf een antwoord te formuleren en vergelijk dan met elkaar.
- Is er verschil tussen profetie in het Oude Testament en profetie in het Nieuwe Testament?
- Lees Handelingen 21: 7-14. Wat vind je van de reactie van Samuel 2: 1-13. Is de situatie die hier beschreven wordt enigszins vergelijkbaar?
- Profeteren is niet hetzelfde als de toekomst voorspellen. Toch is een valse profeet daaraan te herkennen dat zijn profetieën niet uitkomen. Is dat niet tegenstrijdig?



## HART

- Hans Burger heeft het in zijn eerste artikel over enerzijds huiver ten opzichte van profetie, maar anderzijds ook over de vraag wat de heilige Geest vandaag wil geven op het gebied van profetie. Waar neig je zelf het meeste toe: huiver of openheid?
- Hoe vermijd je misstanden op het gebied van profetie zonder de Geest uit te doven (1 Tess. 5: 19)? Welke adviezen geeft Hans Burger in het tweede artikel? En wat zegt Samuel Lee daarover in het interview op bladzijde 12-14? Lees in dit verband ook 1 Korintiërs 13.
- “Voorzichtig experimenteren.” Liefde en fijngevoeligheid om de ander met gelovige wijsheid te zien. Hoe zou je dat kunnen doen?
- Heeft iemand wel eens iets tegen je gezegd dat je als een bijzonder spreken van God hebt ervaren?



## HANDEN

- Hoe was het voor de profeten in het Oude Testament om profeet te zijn? Zou je zelf graag profetische gaven willen hebben?
- Spreek af dat iedereen in de komende week/weken voor een andere persoon in de groep bidt. Neem de volgende keer voor die persoon een kaartje met een lied of bijbeltekst mee.
- Voor aan het eind van een gespreksavond: Zorg voor een ruime hoeveelheid kaartjes met bemoedigende en opbouwende bijbelteksten. Je kunt ze ook zelf maken. Doe ze in een pot. Bid dat Gods Woord zijn weg mag vinden. Haal allemaal één kaartje uit de pot. Je mag je kaartje meenemen naar huis. Wie wil mag iets over zijn of haar tekst zeggen, maar dat hoeft niet.

## CITATEN

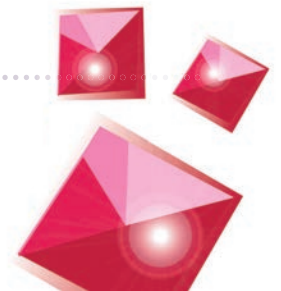
*Van een hoogmoedige profeet wijkt de profetie; van een hoogmoedige wijze wijkt de wijsheid.*  
De Talmoed

*Een profeet is iemand die zijn eigen tijd klaar en duidelijk ziet, en daar het grootste deel der mensen blind is, noemt men hem een ziener.*  
A.M. de Jong

*Als profetische woorden zich lijken te herhalen, zou dat onze aandacht moeten wekken.*  
Henry B. Eyring

*Echte profeten hebben soms, valse profeten hebben altijd geestdriftige aanhangers.*  
Marie von Ebner-Eschenbach

*Leer de les dat, wanneer je het werk van een profeet moet doen, je geen scepter wilt, maar een schoffel. Een profeet is er niet om te stijgen en te regeren, maar om het onkruid te wieden.*  
Bernardus van Clairvaux



# Profetie na Pinksteren

Volgens Petrus gaat met Pinksteren met de uitstorting van de heilige Geest de profetie van Joël in vervulling: jullie zonen en dochters zullen profeteren. Wat betekent dat?



## Teksten over profetie nu

### Belangrijke teksten

- Hand. 21:1-14
- 1 Kor. 14
- 1 Joh. 4:1-6

Profetie beoordelen 1 Kor. 14:29; 1 Tess. 5:19-21; 1 Joh. 4:1-6  
Onderscheidingsvermogen Fil. 1:9-10; Fil. 4:8

### Kenmerken/criteria van ware profetie

- sluit aan bij Christus, 1 Joh. 4:2
- komt van God, niet van de wereld, 1 Joh. 4:3
- moet uitkomen, Deut. 18
- moet opbouwen, vermanen en troosten (1 Kor. 14:3 HSV).
- moet bijdragen aan orde en vrede: 1 Kor. 12 en 14

**U**it reactie op allerlei wildgroei door de eeuwen heen is er onder gereformeerde (en andere) christenen de neiging om de profetie sterk in te perken. De Geest heeft de Bijbelschrijvers (profeten) geïnspireerd, maar hield die inspiratie niet op toen de Bijbel compleet was? De Geest werkt nu in ons hart als we naar Gods Woord luisteren.

### Profeteren – of niet?

Wat is profetie vandaag? Profetie wordt vaak beperkt tot de uitleg van de Bijbel, tot het belijden van de naam van Jezus of tot de verkondiging van het evangelie. Maar ontnemen we de Geest dan niet zijn vrijheid? Wat ook meespeelt: we zijn veel meer terughoudend om een ander op zijn gedrag aan te spreken. Dat kan komen door vervelende ervaringen: bijvoorbeeld dat iemand je zei dat hij iets op zijn hart had gekregen: een Woord van God; alsof het met goddelijk gezag kwam, en je dus niet mocht tegenspreken. Maar we moeten de durf niet verliezen om profetisch te spreken. Het is

### *Profetie moet op een liefdevolle manier bijdragen aan de orde en de vrede binnen de gemeente*

nodig dat we elkaar opbouwen, bemoedigen en troosten, maar ook dat we de machten van onze tijd aan de kaak te stellen: profetische kritiek op onze omgang met de natuur, kritiek op onze verwachtingen van techniek en wetenschap, kritiek op egoïsme en individualisme, enzovoort.

### Geen profetie zonder Christus

Een belangrijk verschil met de tijd vóór Jezus is dat in Christus alle profetie vervuld wordt. Niet alleen wat hij al vervuld heeft, maar ook wat hij nog gaat doen in de toekomst. Profeten voor Christus keken uit naar de openbaring van Gods heil: nu is dat geheim onthuld (1 Tim. 3:16). Wat ware profetie is wordt niet meer bepaald door de wet van Mozes maar door het Woord van Christus. Het lijkt dat na Pinksteren profetie daardoor een andere invulling krijgt dan vóór Christus. Na Christus' komst kunnen en moeten de gelovigen de profetie inhoudelijk beoordelen en toetsen. Hoe weet je of profetie waar is, met andere woorden: wat zijn de criteria? Profetie moet aansluiten bij het woord en het werk van Jezus Christus, in wie God mens geworden is. Ware profetie komt van God die liefde is, en niet uit de wereld die tegen God ingaat. Een profetische voorspelling moet uitkomen (Deut. 18). Profetie moet opbouwen, vermanen en troosten (zo vertaalt de

Herziene Statenvertaling 1 Kor. 14:3). Profetie moet op een liefdevolle manier bijdragen aan de orde en de vrede binnen de gemeente. Doel is, dat de Geest ons verandert en de Christus in ons zichtbaar maakt. In Handelingen 21 zien we verder dat een profetisch woord dat van

### *Het is nodig dat we de machten van onze tijd aan de kaak stellen*

de heilige Geest komt, niet altijd tot de juiste conclusie leidt. Agabus profeteert dat Paulus in Jeruzalem gevangen genomen en uitgeleverd zal worden (vs. 11). Inspiratie van de Geest leidt er toe dat Paulus medegelovigen er bij hem op aandringen om niet naar Jeruzalem te gaan (vs. 4 en 12). Toch laat Paulus zich niet tegenhouden. Voorstanders van profetie in de huidige tijd neigen daarom tot voorzichtigheid: zeg niet 'Zo zegt de HEER', maar 'Ik geloof dat de HEER tegen me zegt dat...'

### Gods nu-woord

Laten we de waarschuwing van Paulus ter harte nemen: 'Doof de Geest niet uit en veracht de profetieën niet die hij u ingeeft' (1 Tess. 5:19-20); evenals zijn aansporing om vooral te streven naar de gave van de profetie (1 Kor. 14:1). Wat ik daarmee zeg, overzie ik niet, als iemand die in de gereformeerde traditie is opgegroeid. Dat maakt het spannend, maar zo geven we ons wel over aan de heilige Geest en doen we recht aan de vrijheid van de Geest die nog steeds spreekt. Profetie is dan nog steeds mensen in hun situatie aanspreken namens God. Nog steeds spreekt God via mensen. Profetie is wel 'Gods nu-woord' genoemd en 'een woord op de man af'. Dat is meer dan de Bijbel uitleggen. Het gaat om een toespraak van Gods Woord in Christus (en dus in de Schrift) op iemands

persoonlijke situatie of op een maatschappelijke situatie. Zoals Paulus er in 1 Korinte 14 over schrijft, raakt een profetie iemands leven. 'Alles wat hem heimelijk beweegt zal aan het licht komen en dan zal hij zich ter aarde werpen, God aanbidden en belijden: "Werkelijk, God is in uw midden"' (vs. 25).

Profetie geeft geen nieuwe openbaring van Gods heil, maar maakt het geopenbaarde heilsgeheim wel concreet voor iemand of voor een specifieke situatie. Profetie maakt duidelijk hoe het heil van Christus daar tot een zegen kan zijn. Iemands woorden kunnen profetisch zijn doordat er informatie over iemand naar boven komt, die van Gods Geest komt. Degene die profetische woorden spreekt, weet iets over de ander wat zij niet kan weten. Of onbewust gebruikt hij rake en treffende woorden.

### Onderscheidingsvermogen

Kun je streven naar de gave van de profetie? Of geeft de Geest die vrij aan wie Hij wil, zonder dat wij hebben daar invloed op hebben? Maar dat zeggen we niet bij gaven van onderwijzen of het dienen. Dienstbaarheid kun je leren, theologie kun je studeren, op het vergroten van bijbelkennis kun je je toeleggen. Waarom zou de expliciete oproep van Paulus om te jagen naar de gave van de profetie geen betekenis meer hebben?

Ik zou daarom willen pleiten voor ruimte om voorzichtig te experimenteren. Hebben wij de Geest teveel ingeperkt en daarmee de profetie veracht? Wat zou er gebeuren wanneer wij het voor mogelijk houden dat de Geest nog steeds door ons heen wil spreken? Hoe kunnen we al doende leren en ervaring opdoen met profeteren: luisteren naar de Geest en spreken geleid door de Geest? Hoe het ook zij; ook al zie je geen ruimte voor profetie, wat we in elk geval

nodig hebben is onderscheidingsvermogen. Allemaal moeten we groeien in 'inzicht en fijnzinnigheid, zodat u kunt onderscheiden waar het op aankomt' (Fil. 1:9-10). Wie wil onderscheiden tussen de Geest van God en de geest van de valse profetie, moet het verschil leren tussen de Geest en onze eigen wil, zowel in ons eigen leven als in het leven van anderen en in de wereld om ons heen. Dat betekent dat je leert luisteren naar de leiding van de heilige Geest: in Gods Woord maar ook in wat wel genoemd is de 'zachte stem van God'. Het betekent dat je je afvraagt: leef ik met Christus, het betekent dat je liefde en fijngevoeligheid oefent om de ander met gelovige wijsheid te zien. Zo kun je open staan voor wat de Geest misschien door ons heen wil zeggen. Leren onderscheiden is niet puur individueel - dat doe je samen. Als je denkt dat de Geest jou iets ingeeft, moet je er open voor staan om dat aan andere gelovigen voor te leggen. Het voorbeeld van Handelingen 21 laat zien dat ook een inzicht dat van de Geest komt, niet vanzelf tot goede conclusies leidt. Daarom moeten we in de kerk samen in gesprek, zowel over wat we van de Geest menen te horen als over hoe we dat interpreteren. Niet alleen gelovigen, ook kerkenraden en voorgangers kunnen hier iets te leren. Kun je bij hen terecht om door te praten over een profetie?

Het zou mooi zijn als we zo samen vormen kunnen zoeken die overgave aan de Geest combineren met bescheidenheid en kritische, bijbelse toetsing.

*J.M. Burger predikant te Franeker-Sexbierum, met aanstelling*

*T.U. te Kampen*

### Literatuur

*M.D. Geuze, Profetie: onmisbaar voor de christelijke gemeente (Hoorbaar: Gideon, 2004)*  
*Cornelis van der Kooi, 'Profetie en Toetsing', in Cornelis van der Kooi, Tegenwoordigheid van Geest, 130-144*  
*Wonderlijk gewoon: profeten en profetie in het Oude Testament, onder redactie van Gert Kwakkel, TU-Bezinningsreeks 3 (Barneveld: De Vuurbaak, 2003),*  
*Gert Kwakkel, 'Profetie vroeger en nu', in Als geen ander: de God van de profeten, vol. 12, TU-bezinningsreeks (Barneveld: De Vuurbaak, 2013), 119-36*  
*W. (Willem) van Vlastuin, Profetie en tongentaal: de gaven van de geest en de gereformeerde traditie, Hersteld hervormde studies ; dl. 2 (Houten: Den Hertog, 2006)*

### Samenvatting

Met Jezus verandert het verschijnsel profetie. Niet langer is de wet van Mozes het referentiepunt voor de profeten, maar is Christus het beslissende Woord van God. In hem wordt alle profetie vervuld, ook wat hij nog gaat doen in de toekomst. Profetie moet aansluiten bij het woord en het werk van Christus. Profetie moet opbouwen, vermanen en troosten. Profetie is wel "Gods nu-woord" genoemd. Het gaat dan om de toespitsing van Gods Woord in Christus op iemands persoonlijke situatie of op een maatschappelijke situatie. Profetie maakt zo het geopenbaarde heilsgeheim concreet. Kun je streven naar deze gave van de profetie?

# Vragenderwijs

*Ik vroeg  
wie is de goudsmid van de zon,  
wie gaf  
de sterren de ruimte,  
Wie plantte  
de maan  
in het veld van de nacht?  
Ik vroeg  
wie gaf  
visie aan mijn ogen,  
kleur aan het gras,  
toonhoogte aan de vogels?  
Wie  
heeft het denken bedacht?  
Wie  
het luisterend oor?  
Wie  
heeft het zinspelen  
in de mond gelegd?  
Zeg het mij  
met zijn woorden.  
Want voor hem  
klopt een hart  
in mijn keel.*

**Jaap Zijlstra**

*Uit: Brandaan van de christelijke poezie  
Uitgeverij Brandaan, Barneveld 2008*



# Wees voorzichtig in de honger naar profetie

Samuel Lee (1970) is theoloog en voorganger van de Jesus Christ Foundation Church in de Bijlmer. In 2020 was Lee Theoloog des Vaderlands, als opvolger van Stefan Paas. Een jaar later werd Lee opgevolgd door Almatine Leene. De Theoloog des Vaderlands wordt gezien als ambassadeur van de theologie. Lee is directeur van Center for Theologie of Migration aan de Faculteit Religie en Theologie en doceert aan de Vrije Universiteit voor migranten pastors en kerkleiders. De vijfvoudige bediening, of Five Fold Survey, is gebaseerd op Efeze 4:11, waar de apostel Paulus de vijf ambten apostel, profeet, evangelist, herder en leraar beschrijft. Via de site <http://www.fivefoldsurvey.com/surveys/270853?locale=nl> kun je een test invullen om te zien welk bediening het best bij je past

Samuel Lee was in 2019 de Theoloog des Vaderlands, een functie om theologie bespreekbaar te maken in de samenleving. Theologie moet van de boekenkast naar de straat worden gebracht.

"Je wordt gevraagd om je mening te geven over alle raakvlakken van de theologie," zegt Samuel Lee over de functie van Theoloog des Vaderlands. "Het is een vorm van priesterschap." Als Theoloog des Vaderlands sta je midden in de samenleving, naast je medemens. "Je bent geen activist, maar handelt vanuit advocacy, vanuit een voorspraak voor de gelovigen. Je geeft bekendheid aan problemen, zoals de aardwinningsproblematiek in Groningen."

Lee wil zichzelf niet als een profeet bestempelen. "Met name in de pinkster- en evangelische wereld zie je veel zelfbenoemde profeten. Zoek maar eens op YouTube naar 'Afrika' en 'profeten': zulke profeten zijn niet Bijbels gegrond en ook niet gebaseerd op gerechtigheid." De

Amsterdamse voorganger noemt zichzelf ook geen 'man van God': "God is zo een groot, veelzijdige en mystiek begrip, dat ik mijzelf niet zo durf te noemen. Ik ben gewoon Samuel Lee. Mijn enige titel is die van theoloog/socioloog: daar heb ik voor gestudeerd." Met zelfbenoemde profeten heeft Lee niets. "Fundamenteel is de vraag: wie is God? Wat is ons Godsbeeld? Ik ben inmiddels 27 jaar voorganger, daar ben ik voor geroepen. Nog steeds weet ik niet hoe God in elkaar zit, ik heb God niet in mijn broekzak." Dat is anders dan met Paula White, de 'huisdominee' van voormalig president Trump. "Zulke pastors zijn extreem, wat zij doen is profetisch onjuist. 'Trump gaat de verkiezingen winnen', 'Jij gaat zoveel geld verdienen', 'Jij moet die en die auto

kopen', nee, dat is niet zoals de Bijbel spreekt over profetie." De naam van God gebruiken voor voorspellingen die later ook niet eens uitkomen, is naar mijn mening een breuk op de tien geboden: "U zult de naam van de Eeuwige, uw God, niet ijdel gebruiken."

Of kijk naar de Lakeland Revival, de opwekking in de Verenigde Staten van ruim tien jaar geleden, waar de evangelist Todd Bentley bij betrokken was. "Later bleek dat er veel mis is gegaan binnen deze revival," vertelt de Amsterdammer. "Zo was Bentley onder meer vreemdgegaan, tijdens de opwekkingsperiode. Wees daarom heel voorzichtig met deze dingen." Lee weet waar hij het over heeft, als hij het over deze wereld heeft. "Ik maakte zelf deel uit van deze wereld,



tot ik hier uit ben gestapt. Ik weet dat niet-evangelische christenen hongerig zijn naar profetie en het profetschap. Maar wees voorzichtig, weet met wie je te maken hebt.” Om niet blind fanatiek ergens in te stappen, pleit Lee voor goed onderzoek naar profetie en de leer die daar mee samenhangt. Lee is voorstander van de zogenaamde vijfvoudige bediening, gebaseerd op de tekst uit Efeze 4. De profeet is daarin 'slechts' een van de vijf bedieningen.

Vanuit zijn eigen ervaring in de Pinksterwereld, onderscheidt Lee profetie op macroniveau en microniveau. In het Oude Testament waren er profeten, die op macroniveau de sociale gerechtigheid

bespreekbaar maakten. Daarbij stelden ze malafide praktijken aan de kaak. “Omdat ze op maatschappelijk niveau deze onderwerpen benoemden, werden ze ook gehaat. Desondanks bleven de profeten het onrecht bespreken vanuit een priesterlijk en koninklijk perspectief.”

In het Nieuwe Testament vinden we ook profetie op microniveau, legt Lee uit. Zo is er de gave van profetie die in de kerk wordt gebruikt. “Dat is voor de lokale gemeenschap belangrijk, maar dat maakt je nog geen profeet, omdat het enkel een gave voor de plaatselijke kerk is,” aldus Lee. “Je moet verder dan de lokale kerk, je moet de samenleving in. Dat is weer het macroniveau.

Lee zet het (nieuwtestamentische) profeteren in een groter verband. Het is meer dan voorspellen of een dwingend advies wat je wel of niet moet doen voor materiële zaken. Als profeet maak je sociale ongerechtigheid bespreekbaar, net zoals in het Oude Testament. “Jezus was ook profetisch,” zegt Lee. “Hij durfde de heilige huisjes van Zijn 'kerk', zijn achterban omver te werpen. Hij had genade met prostituees en tollenaars, en had een appeltje te schillen met zijn eigen geloofsgenoten in leiderschap. Door Zijn manier van doen, liet Jezus zien: zo ga je niet om met Samaritanen, met prostituees, met buitenstaanders. Zijn geloofsgenoten deden dat wél.”

**Kijk verder dan je eigen bubbel:  
profeten zijn ook op andere plekken te vinden.**

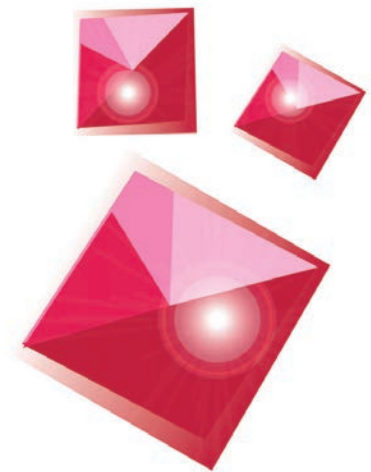
Het gaat om het steeds opnieuw interpreteren van de Bijbel in de huidige maatschappij. “Profeten zijn nodig om ons wakker te schudden, om te zeggen: 'Deze interpretatie is niet van deze tijd'. Daarvoor is steeds een nieuwe invalshoek nodig, vanuit de gerechtigheid van de heilige Geest. De profeten die dat doen, worden vaak hierom 'bestraft' door religieuze gezaghebbers, omdat ze aan de heilige huisjes schudden. Kijk naar Jesaja, Jeremia, Ezechiël, maar ook Jezus.”

Moderne profeten bestaan nog steeds. Kerkhervormer Maarten Luther was zo'n profeet, die bezig was vanuit zijn profetische bediening door de 95 Stellingen te publiceren. “Ik ben het niet altijd eens met de Lutherse theologie, vooral wanneer het over Joden gaat, maar hij interpreteerde de Bijbel wel in de nieuwe tijd en context.”

Ook Moeder Theresa en de Amerikaanse dominee Martin Luther King waren profeten. “Bij King was het omdat hij in opstand kwam tegen de segregatie en racisme in de samenleving en in de kerk. Dat was niet Bijbels. Zijn strijd is profetisch.”

Een ander voorbeeld is de Zuid-Afrikaanse bisschop Tutu, die zich tegen de Apartheid verzette. “Zijn rol in de Waarheids- en Verzoeningscommissie, om de verschillende bevolkingsgroepen in vrede met elkaar te laten leven, was ook een profetische daad.” Profeten bestaan en hebben nog steeds een rol in kerk én in samenleving. “Heb er ogen en oren voor,” aldus Lee. “Wees open in het zoeken naar profetie, maar wees voorzichtig. Doe goed onderzoek naar het Bijbelse fundament onder deze bediening.”

En kijk ook verder dan je eigen bubbel: profeten zijn ook op andere plekken te vinden. En we kunnen veel van ze leren.”



## WEETJE

En, heb je de enquête al ingevuld die staat op de website Steunpunt Bijbelstudie? We maken het je makkelijk door een QR-code te plaatsen; probeer maar eens!

### Vacature

Binnenkort komt er een vacature. Iets voor jou? We zoeken een meelevend belijdend christen die:

- Houdt van taal en kan en durft te corrigeren
- Deadlines in de gaten houdt
- Handig is met de computer
- En de rust kan bewaren

De functie?



### Eindredacteur van WegWijs

Een fijne vrijwilligersbaan waar je veel voldoening aan kunt beleven.

Reageren: [Steunpuntbijbelstudie.nl](http://Steunpuntbijbelstudie.nl) of via de hoofdredacteur [f.tromp@bijbelstudiebond.nl](mailto:f.tromp@bijbelstudiebond.nl)

# The Prophet's Song

Wat is een profeet? Voor sommigen is het iemand die de toekomst voorspeld, iemand met profetische gaven. Voor anderen is het iemand die als het geweten geldt, een soort ombudsman die gevraagd en ongevraagd commentaar levert op het gekozen beleid.

Een profeet is, zeker bijbels gezien, een man Gods. Een gezant die het geestelijke geweten van een theocratie vormt. Waar de koning de staatsrechtelijke stadhouder namens God vormt, is de profeet de tweede vertegenwoordiger van de Heer. Een vroege vorm van de trias politica. Ook muzikanten worden nog wel eens als Godsmannen neergezet. “Eric Clapton is God”, was bijvoorbeeld in de jaren zeventig op muren te lezen. Graffiti is een gewillige kunstvorm. Ook Bob Dylan kreeg zulke lofzangen toebedeeld. Met zijn nummer *The times they are a-changin'* gaf hij de tijdgeest onder de jongeren goed aan. Om dat vervolgens zelf in later jaren fors te ontcrachten: *I used to care, but things have changed* (2001) of *I ain't no false prophet - I'm nobody's bride* (2020). De man laat zich niet voor iemands karretje spannen.

Ook de Britse rockgroep Queen heeft zich wel eens op religieus gebied gewaagd. Wie enkel oog heeft voor de levensstijl van frontman Freddie Mercury en een tekst als *Tie Your Mother Down* en *Beëlzebul* uit hun hit *Bohemian Rhapsody*, ontgaat zomaar onverbloemde teksten. Zoals in *Jesus* uit 1973: *All going down to see the Lord Jesus*. En wat te denken van *We're All God's People*, afkomstig van het album *Innuendo* uit 1991. Nog zo'n nummer van Queen is *The Prophet's Song*. Dit nummer is geschreven door gitarist Brian May en staat op het album *A Night at the Opera* uit 1975. Ruim acht minuten duurt dit nummer, het langste uit het oeuvre van de Britse formatie. De muzikant schreef het nummer toen hij herstelde van geelzucht.

De bron voor dit nummer is een droom die May heeft gehad tijdens zijn herstel. May vertelde hierover: “Ik had een droom over wat leek op wraak op mensen, en ik kon er in mijn droom niet achter komen wat het was dat de mensen verkeerd hadden gedaan. Het was iets zoals een vloed. De dingen waren veel te ver doorgesloten en als een soort van reparatie moest alles opnieuw beginnen.” (vertaald door FT) Het nummer gaat op het album *naadloos over in Love Of My Life*, een liefdesliedje van frontman Mercury en een favoriete song bij live-optredens. *The Prophet's Song* is zelf vrijwel nooit live uitgevoerd. Omdat het zo'n ingewikkeld en complex nummer is. Maar wel mooi om de ruim acht minuten te luisteren. Koptelefoon op en luisteren naar tekst én muziek.

*Wie enkel oog heeft voor de levensstijl ontgaat zomaar onverbloemde teksten*



# Kerkverband: bedreiging of bescherming?

Bij de synode van Emden (1571) staan we aan het kraambed van het gereformeerd kerkverband. Daarom schreven we de vorige keer onder de kop: 'Moeder aller synoden'. Nu heeft een moeder geen invloed op het uiterlijk van haar baby. We kunnen ook een ander beeld gebruiken, dat van een tekentafel waarop de lijnen worden uitgezet. Want in Emden is het fundament gelegd voor de bouw van het gereformeerd kerkverband in de Nederlanden.

**M**aar op deze synode was ook verzet(!) tegen de vorming van een kerkverband. De weerstand leefde vooral onder 'de Hollandse natie'. Wie was of waren dat?

## De Hollandse natie

In Engeland en Duitsland waren Nederlandse vluchtelingengemeenten ontstaan. Die van Emden was één van de bekendste. Maar feitelijk

## *Vanaf 1572 ontstond de fel begeerde vrijheid in de Nederlanden*

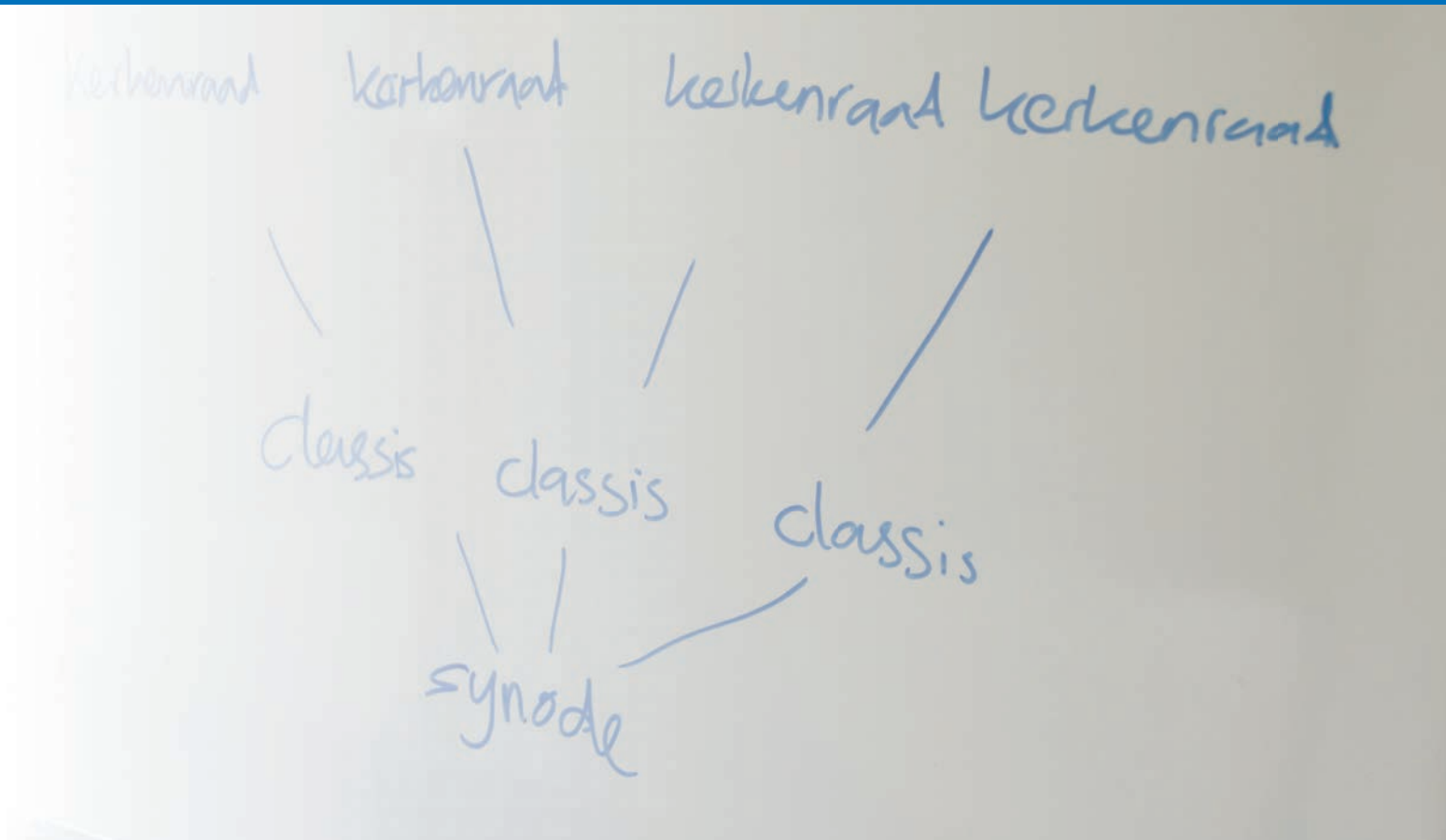
(formeel) was Emden geen vluchtelingenkerk. De Nederlandse vluchtelingen sloten zich hier aan bij de bestaande kerkelijke gemeente, die tot de kerkhervorming was overgegaan. Deze Emdense kerk was - hoe modern - verdeeld in wijken. Die

wijken waren niet geografisch bepaald (noord, centrum enz.), maar op basis van herkomst. Vandaar 'naties' genoemd. Je had die van de Groningers, Friezen, Zeeuwen, Brabanders, Vlamingen en van de Hollanders. De kerkenraad van Emden was opmerkelijk genoeg zelf niet vertegenwoordigd op de synode. De mogelijke oorzaak daarvan laten we hier rusten. Maar er verschenen wel verschillende predikanten vanuit 'de Hollandse natie' ter synode. Sterker, Noord-Holland was zwaar vertegenwoordigd. En met hen had de oppositie een stem op de synode.

## Kerkregering

Behalve de kerkenraad van Emden, miste de synode ook enkele mannen die het nodige gedaan hadden in de voorbereidende fase. We noemen Marnix van St. Aldegonde (de rechterhand van Willem van Oranje) en Petrus Datheen, de man

van de psalmberijming en vertaler van de Heidelbergse Catechismus. Ter voorbereiding van de synode was over een aantal zaken onderling overlegd en gecorrespondeerd. En het was duidelijk dat er weerstand zou komen tegen de vorming van een kerkverband, met kerkordelijk vastgestelde afspraken en binding aan een belijdenis. De mannen van het eerste uur waren daarmee bekend, want dat protest manifesteerde zich internationaal. Je zou kunnen zeggen dat dit hoorde bij een gereformeerde reformatie. Want Rome kende een eigen hiërarchie met de paus aan het hoofd. En de lutheranen in Duitsland stonden - ook kerkelijk - onder het gezag van de wereldlijke overheid. Voor de 'protestants-katholieke' kerk van Engeland was de paus 'exit', maar zij bleef staan onder leiding van de Engelse aartsbisschop. Gereformeerde protestanten echter waren geroepen het wiel van de kerkregering



opnieuw uit te vinden. Dat gebeurde door diepgaande bezinning op de Schrift, waarbij alleen Christus als het Hoofd van Zijn kerk werd erkend. Maar de keuze voor een kerkverband had tegenstand opgeroepen onder de gereformeerden in Frankrijk. De grote theoloog Beza moest vanuit Genève naar de eerste Franse synode komen om tegenstanders over te halen. En in het Duitse Heidelberg wisten ze ook alles van een dergelijke weerstand. Nee, Emden (1571) zou zeker geen uitzondering vormen.

### Positieve insteek

Voor Jan Arents (Alkmaar) en Pieter Gabriël (Amsterdam) fungeerden in Emden als spreekbuis van de oppositie. Er leefde een sterke aversie tegen alles wat maar riekt naar kerkelijke hiërarchie. Een synode als gezamenlijk overlegorgaan is tot daaraantoe. Maar geen kerkverband creëren met classes, synoden

en bindende besluitvorming. Dat is allemaal mensenwerk (!), in de ogen van de oppositie. 'Rome' vormde genoeg bewijs hoe dat fout gaat. Dat nooit weer. Zeer waarschijnlijk was hun verzet niet gericht tegen de inhoud van de belijdenisgeschriften (N.G.B. en H.C.). Daarmee waren deze broeders al langer vertrouwd. De pijnplek zat elders. De mannen van 'de Hollandse natie' hadden geen oog voor de *positieve* insteek van de vorming van een kerkverband. Want bindende kerkelijke afspraken zijn bedoeld om gemeenten en gelovigen te beschermen tegen allerlei vormen van overheersing door een predikant of een kerkenraad. Aan de synode van Emden, onder leiding van voorzitter Caspar van der Heijden, de uitdaging om de oppositie daarvan te overtuigen. Hoe de synode daarin slaagde is helaas onbekend. Hier toont de kerkhistorische kaart nog een blinde vlek. Maar vanaf 1572

ontstond de fel begeerde vrijheid in de Nederlanden. Arents keert terug naar Alkmaar en Van der Heijden krijgt een beroep uit Middelburg. Beide mannen worden daar geroepen om leiding te geven aan de eerste kerkelijke vergaderingen in bevrijd gebied. Maar dan staan zij niet meer tegenover elkaar. Daarover een volgende keer meer.

.....

*Huib Noordzij is auteur van o.a. Handboek van de Reformatie en woont in Barneveld*

# Op de schouders van reuzen

**D**e kathedraal van Chartres, de Notre Dame, is wereldberoemd. Niet in de laatste plaats vanwege de prachtige gebrandschilderde ramen. Het zijn er maar liefst 176, waarvan het grootste deel nog stamt uit de bouwtijd, zo'n 800 jaar geleden. Ze zorgen niet alleen voor het bijzondere blauwe 'chartreslicht' in de kerk, stuk voor stuk hebben ze ook iets te zeggen. Want alles, van de kruisvorm van het gebouw tot ieder klein onderdeel, heeft betekenis. Boven het portaal van het zuidertransept (een van de 'armen' van de kruisvorm) bevinden zich vijf lancetvensters, hoge smalle ramen met een puntig toelopende boog. Op vier ervan zien we reusachtig grote mannen, kijkend naar het middelste venster. Op hun schouders zitten kleinere figuren. Zij kijken naar elkaar, als het ware met een blik van verstandhouding. Gelukkig zijn de namen van de afgebeelde gestalten te lezen, zodat we kunnen ontdekken wat hier bedoeld wordt. De reuzen

zijn de vier grote profeten van het Oude Testament. Ze dragen de vier nieuwtestamentische evangelienschrijvers. Jeremia draagt Lucas, Mattheus is gekoppeld aan Jesaja, Johannes aan Ezechiël en Marcus aan Daniël. Samen herinneren ze aan de bekende uitdrukking dat wie op de schouders van reuzen staat verder kan zien. De handen van de evangelisten liggen op de hoofden van de profeten om aan te geven dat ze de geschriften en inzichten van hun voorgangers kennen. Ze zien die in vervulling gaan en bouwen erop voort. Zo beschrijft Lucas in zijn evangelie hoe Jezus de beker uitreikt van het nieuwe verbond dat in Jeremia 31 beloofd is. Mattheus vertelt dat de maagd zwanger geworden is van haar zoon Immanuël, zoals voorgezegt is in Jesaja 7. Johannes ziet in zijn visioenen op Patmos dezelfde levende wezens als de profeet Ezechiël. En Marcus verkondigt dat de Mensenzoon zal komen op de wolken, precies zoals Daniël het lang geleden al zag.

Het middelste venster toont datgene waar het in de profetieën ten diepste om ging, en wat de evangelisten in vervulling hebben zien gaan: de komst van Christus. Dat Hij afgebeeld is op de schoot van een gekroonde Maria laat tegelijk zien dat in deze kathedraal de aandacht wel heel sterk gericht is op 'Notre Dame'. Onder de profeten zien we de kleine figuren van de schenkers van de ramen. Zij zitten niet op de schouders van de profeten, maar kijken eerbiedig omhoog. Voor hen gelden, net als voor ons, de woorden van Petrus: "U doet er goed aan uw aandacht gericht te houden op de woorden van de profeten, als op een lamp die in een donkere ruimte schijnt."

Augustinus zei eens: "In het Oude Testament verbergt zich het Nieuwe, in het Nieuwe openbaart zich het Oude". Christenen lezen het Oude Testament dan ook in het licht van het Nieuwe, en omgekeerd. Deze ramen vormen daarvan een mooie illustratie.

*Ida Slump-Schoonhoven*

Vanwege de beschikbare ruimte zijn hiernaast maar twee van de vijf ramen afgebeeld. Op Chartres RosetteSued 122 ([wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chartres_RosetteSued_122.jpg)) zijn ze allemaal te zien, en op South rose window of Chartres Cathedral ([stbca.org](https://www.stbca.org/en/visiting-the-cathedral/visiting-the-cathedral-2)) ook het grote roosvenster erboven, met het troonvisioen van Openbaringen 4: Christus in majesteit, de vier wezens, engelen en de 24 oudsten. Wie in de kathedraal wil gaan kijken doet er goed aan een verrekijker mee te nemen.



Wikimedia.org



stbca.org



# Op de koffie

**‘Dat zei hij niet uit zichzelf: als hogepriester van dat jaar sprak hij de profetie dat Jezus zou sterven voor het volk, en niet alleen voor het volk maar ook om de verstrooide kinderen van God bijeen te brengen.’**

(Joh. 11: 51, 52)

Eens, toen ik erg verdrietig was, kwam er een Jehova's getuige aan de deur. Hij was eerder langs geweest, en zelfs wel eens op de koffie. Omdat hij wel merkte dat ik geen stap dichterbij de Koninkrijkszaal kwam, had hij zijn bezoeken wat verminderd. Maar nu belde hij weer aan. Ik was net terug van een zeer tragische begrafenis. Gelukkig begreep hij onmiddellijk dat ik geen behoefte had aan een gesprek of een Wachttoeren. Hij condoleerde me, citeerde een Bijbeltekst en vertrok. Voor mij was die tekst toen een troostwoord rechtstreeks uit de hemel. Een straaltje helder licht op een donkere dag.

Op woensdag 27 oktober 2004 werd de Nieuwe Bijbelvertaling officieel gepresenteerd in De Doelen in Rotterdam. Ik was erbij toen Koningin Beatrix de eerste tien verzen van Genesis 1 voorlas. In het tweede vers versprak zij zich: "Duisternis lag over de overvloed." Die 'overvloed' had natuurlijk 'oervloed' moeten zijn. De koningin zal de verspreking zelf waarschijnlijk heel vervelend hebben

gevonden, maar ik denk dat de heilige Geest er achter zat, die onze westerse cultuur onder kritiek stelde. Sindsdien vraag ik me met enige regelmaat af of er geen duisternis ligt over mijn overvloed.

In Johannes 11 gebeurt er iets dat misschien vergelijkbaar is. Lazarus is uit de dood opgewekt en dat zorgt voor een kantelpunt. Veel mensen komen tot geloof maar anderen zien in Jezus vooral een groot gevaar. Zij waarschuwen het Sanhedrin. Deze Joodse rechtbank bestond uit 71 leden: hogepriesters, oudsten en

## *Ligt er geen duisternis over mijn overvloed?*

schriftgeleerden. Hun taak was het handhaven van rust en het voorkomen van verzet tegen de Romeinen. Ook op het gebied van de godsdienst hadden ze veel invloed, want de Romeinen bemoeiden zich in principe niet met Joodse religieuze zaken.

Nu zit het Sanhedrin met de handen in het haar. Stel dat het volk Jezus tot koning zou uitroepen! Dat zou opstand tegen de Romeinen betekenen. En de Romeinen zouden op hun beurt niet zachtzinnig reageren. De voorzitter van de raad, hogepriester Kajafas, vindt dat het tijd is voor drastische maatregelen: Jezus moet sterven, zodat het volk gered kan worden. Onwetend en onbewust boort Kajafas een diepere laag aan, die onder de gebeurtenissen ligt. Hij verkondigt een gekruisigde Christus, de redder van de wereld.

Profeten vind je soms waar je het niet verwacht. Soms laat God Jehova's getuigen woorden van troost spreken. Soms laat Hij vorsten hun volk vermanen en hogepriesters huns ondanks het evangelie verkondigen. Misschien laat hij ook jou wel eens, zonder dat je het wist, precies het goede zeggen of doen. Dat doe je niet uit jezelf. Dat is de Geest.

# Jesaja en Jeremia, voor iedereen

In dit nummer over de profeten vragen we graag de aandacht voor boekjes over de twee grote profeten Jesaja en Jeremia. In de serie Het Oude Testament voor iedereen kwamen twee nieuwe deeltjes uit, over Jesaja en Jeremia. Ze zijn geschreven door John Goldingay, professor Oude Testament aan het Fuller Theological Seminary in Pasadena, California. Het Oude Testament is niet oud in de zin van verouderd of ouderwets. Daarom spreekt Goldingay liever over het Eerste Testament. Voor Jezus en zijn apostelen waren deze geschriften een levende bron om God, zijn werkwijze in de wereld en zijn omgang met ons, te begrijpen. Daarom is het vreemd dat christenen zo weinig in het Oude Testament lezen. Het doel van de auteur is om je bij het lezen te helpen. De auteur start met een situatie uit het leven of uit de actualiteit en vervolgt met een uitleg van het hoofdstuk. Deze is niet

uitputtend vers voor vers, maar wel to the point. Van elke profetie wordt de tekst afgedrukt. Goldingay wil namelijk dat we vooral de Schrift zelf lezen en niet allereerst de gedachten van de uitlegger. Profetische verkondiging is het basismateriaal voor een boek als Jesaja. Het is een verzameling boodschappen die aan elkaar geregen zijn. Dit betekent niet dat er geen structuur in zit. Die is er wel degelijk. Het boek Jesaja is chronologisch gerangschikt. Het eerste deel, Jesaja 1-39, gaat over de tijd vóór de ballingschap, het tweede deel, hoofdstuk 40-66, veronderstelt de situatie van terugkeer uit de ballingschap. De prediking van een paar profeten uit verschillende tijden is samengebundeld onder de ene naam Jesaja. Er zijn ook zeker verbanden tussen Jesaja 1-39 en 40-66. Het boeiende van het boek Jeremia is de combinatie van profetie en verhalen over de ervaringen van de profeet.

Er staan gebeden in waarin de profeet worstelt met zijn Zender. Jeremia's bediening duurde meer dan veertig jaar. De Goldingay schrijft levendig en enthousiast. Deze boekjes zijn geschikt voor persoonlijke bijbelstudie en voor groepsbespreking. (DK)



John Goldingay, Jesaja voor iedereen en Jeremia voor iedereen, ISBN 9789051945140 (Jesaja) ISBN 9789051945157 (Jeremia), 2021, Van Wijnen, Franeker, 356 pag. per deel, á € 17,95



Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor persoonlijke studie



Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor gespreksgroep, bijbelstudiekring etc.

## Veertigvragentijd

**V**eertigvragentijd is, zoals de titel al doet vermoeden, bedoeld om in de 40-dagentijd te lezen. Het boekje loodst je door een groot deel van het Lucas-evangelie. Het voorwoord geeft aan dat de doelgroep bestaat uit mensen die Jezus willen volgen. Op elke dag (de zondag uitgezonderd) komen een vraag en een bijbelgedeelte aan de orde. (Waarom lijden mensen? Wanneer komt Jezus terug?) De vraag wordt besproken en beantwoord. Dan volgen activerende en verdiepende verwerkingsopdrachten. De leesstukjes beslaan een bladzijde in kleine druk. Ze zijn aansprekend maar wat te lang om aan tafel voor te lezen. De verwerkingsopdrachten zijn vaak wel geschikt om ook samen met opgroeiende kinderen te bespreken. (Welke overeenkomsten en verschillen zie je nog meer tussen Jona en Jezus? Of een luistervraag bij een Opwekkingslied.) Op de zondagen biedt het boekje een originele uitdaging om het gelezene

in praktijk te brengen en daarbij uit je comfortzone te stappen (Bijvoorbeeld: Probeer in een onbekende stad uitgenodigd te worden voor het eten.) Via een website is er veel extra materiaal beschikbaar: tips om Veertigvragentijd in een Bijbelstudiegroep te bespreken, ideeën voor een preek en extra opdrachten. Wie in de weken voor Pasen een bijzondere activiteit wil organiseren kan hier ook inspiratie uit halen. De veertigdagentijd is voorbij maar als je niet te lang wacht met bestellen, heb je een mooi boekje om volgend jaar te gebruiken. Van dezelfde auteurs is *Donkeredagenvragen: Advent in een ander Licht* Maar die uitgave is helaas niet meer verkrijgbaar. (RK)



Willem J. Ouweneel & Paulien Vervoorn, *Veertigvragentijd*  
ISBN 9879043536776, 2015, Uitgeverij Kok-Utrecht, 103 pag. € 12,99,  
Hardcover 14,99



## Kerkgeschiedenis voor iedereen

**N**a “De Bijbel voor iedereen” en “Dogmatiek voor iedereen” is dit het derde deel in de reeks. Het heeft een vergelijkbare opzet met icoontjes voor verdieping, voor vragen om over na te denken en voorbeelden ter verduidelijking. Echt afgestemd op middelbare scholieren en toegankelijk gemaakt voor een breed publiek. De ondertitel luidt: weten waar je vandaan komt. In de inleiding gaan de schrijvers daar op in. Ideeën en praktijken binnen de kerk zijn in de loop van de eeuwen gevormd

en personen en gebeurtenissen hebben hieraan bijgedragen. Dat raakt ons persoonlijk. De schrijvers geloven dat de kerk door alle eeuwen heen door God geleid wordt. Ze plaatsen dan ook vraag en antwoord 54 van de HC in de tekst. Het houdt wel in dat er confronterende verhalen zijn, zoals het geweld tijdens de Kruistochten. Ze trekken dat door naar onze tijd om te leren waakzaam te zijn. Als christenhistorici zien ze Gods hand achter alle dingen. In tien hoofdstukken, elk over een periode

## Huisgemaakte producten

**B**ehalve de fraaie titels die u op deze pagina's aantreft rond het thema *Profetie*, heeft onze eigen organisatie inmiddels ook heel wat studiemateriaal in huis. We zetten voor het gemak enkele titels op een rij. Wilt u meer informatie over de korte inhoud en de schrijver van onderstaande titels, ga dan naar onze website: [www.steunpuntbijbelstudie.nl](http://www.steunpuntbijbelstudie.nl). Klik in de gele balk op: wat bieden wij/bijbelstudie-uitgaven. De meeste boekjes zijn te bestellen bij de Vuurbaak en de prijs ligt gemiddeld rond de 10 euro. Ook zijn deze uitgaven dikwijls te vinden in de christelijke boekhandels. Geschikt voor zelfstudie maar zeker voor in een groep omdat er altijd gespreksonderwerpen en vragen in te vinden zijn.



van 200 jaar, wordt de kerkgeschiedenis beschreven. Zo gaat hoofdstuk twee over wat we eigenlijk geloven. Doordat het christendom staatsgodsdienst werd was er meer ruimte voor het doordenken van lastige vraagstukken. Een stuk kerkgeschiedenis over kerkvaders en besluiten van concilies wordt geen dorre opsomming van feiten, maar leest vlot. Hoofdstuk acht gaat over de periode 1500-1700, waarin de Reformatie valt, met als titel “Geloof: van staatszaak naar

privézaak”. Waren we binnen het gereformeerde onderwijs gewend aan brede aandacht voor de Reformatie in en buiten ons land, dit hoofdstuk legt ook andere accenten zoals rooms-katholieke reformatie en hoe het verder gaat binnen deze kerk. Misschien valt dat de jongere lezers minder op dan de gemiddelde lezer van *Wegwijs*. De insteek van de auteurs is geslaagd. De kerkgeschiedenis is toegankelijk en overzichtelijk gemaakt en het lezen waard. (PZ)

Jan van de Kamp & Almtine Leene,  
*Kerkgeschiedenis voor iedereen, weten waar je vandaan komt*, 2020,  
KokBoekencentrum, Utrecht, ISBN  
9789043535281, 191 pag. € 21,99



# Bondsliederen

Muziek is iets bijzonders. Als we blij zijn, jubelen we het uit met een (geïmproviseerde) lofzang. Als we droevig zijn, zetten we een stemmig gezang op. Muzikanten zijn alleen daarom al bevoorrechte mensen. Zij kunnen, als woorden in een gesprek tekort schieten, altijd terugvallen op muziek.



Ook in de Bijbel vind je zulke momenten. Het eerste lied in de Bijbel komt van Adam, als hij voor het eerst zijn vrouw Eva ziet: “Eindelijk een gelijk aan mij, mijn eigen gebeente, mijn eigen vlees, een die zal heten: vrouw, een uit een man gebouwd.” Mozes, Aäron en Mirjam, de broers en zuster die het volk Israël uit Egypte leiden, zingen het uit bij de Rode Zee, bij de plaats Baäl-Sefon. Daar worden ze ingehaald door de Egyptenaren onder leiding van een farao die Jozef niet gekend had. Nadat de Hebreërs droogvoets door de zee zijn gekomen, verdrinken de farao en zijn mannen in diezelfde Rode Zee. Dat moment grijpen de drie leiders aan om met het volk te zingen: “Ik wil zingen voor de HEER, zijn macht en majesteit zijn

groot! Paarden en ruiters wierp Hij in de zee.” (Zie Ex.15). En wat te denken van De Liefde, het lied dat Paulus aan de Korintiërs schrijft (1 Kor.13). Dan zijn de Psalmen en de Klaagliederen nog niet eens genoemd. Teksten die veelvuldig gebruikt zijn, in onze kerken, maar ook door wie ons zijn voorgegaan. Zo heffen Jezus en Zijn leerlingen de lofzang aan, als zij na de Pesachmaaltijd wandelen naar de Olijfberg – ondanks dat Jezus weet wat Hem te wachten staat, zingen zij Gode lof. Alsof God moet wachten tot wij in de stemming zijn voor een lofzang. Is het niet veel mooier om God niet te laten verdwijnen achter ons verdriet? Hij kan juist in een lied tot ons hart doordringen. Ook binnen de Bijbelstudiebond wordt veel gezongen. Bijvoorbeeld

tijdens de Bondsdagen. Niets is zo bijzonder als het gezamenlijk zingen van bekende liederen. Maar behalve het zingen van wat bekend is, is in het verleden ook een Bondslied gemaakt. Zoals Rondon Het Woord, afgedrukt onderaan deze pagina.

Zingen is mooi, zeker als je gezamenlijk kunt zingen. Laten we hopen en bidden dat we snel weer met elkaar samen komen om de lof te brengen aan de Heer. In de tussentijd hebben we mooie bundels om uit te zingen en te lezen in huiselijke kring.

Dit is het derde artikel in *WegWijs* 75. Uiteraard mag u meedenken met de volgende onderwerpen. U kunt me bereiken via mijn mailadres: [f.tromp@bijbelstudiebond.nl](mailto:f.tromp@bijbelstudiebond.nl).

Blijde heffen wij onze harte Tot Jehova, onze God,  
Die in Christus, Man van smarte, Ons beschoor een zalig lot.  
Door de trekking van Gods koorden En 't geloven in Zijn woorden,  
Zijn wij vrij van schuldenlast, Ligt ons heil in Jezus vast.

Saam verbonden, één te wezen, Rond het woord, zo hoog geschat.  
Gaan we samen ernstig lezen, Wat God zegt op 't heilig blad.  
Ook bij 't woeden van de vijand, Ligt ons houvast in de Heiland,  
Die ons heeft de weg bereid, Naar Zijn rijk in heerlijkheid.

Blijvend' samen in de Here 't Harte Zijne dienst gewijd,  
Altijd zoekend Godes ere, Staan wij sterk in 's levens strijd.  
Wij vertrouwen Hem ons leven, Die Zijn leven wilde geven.  
En geheiligd door de Geest, Is het leven ons een feest.



# Ik, een profeet?

Profetie, is dat zoiets als waarzeggerij of toekomstvoorspelling? Had God dat niet verboden dan? Dat is zo, maar profetie is niets geheimzinnigs. Het is het verkondigen van een boodschap die niet van iemand zelf maar van God afkomstig is. God maakte zijn wil bekend, vooral in de tijd dat de bijbel nog niet compleet was, vaak door middel van profeten. Hun boodschap stond echter niet los van wat Hij eerder al gezegd had



**P**rofetie vraagt aandacht voor Gods verbond met zijn volk: zijn beloften aan de ene kant, maar ook zijn reactie op ontrouw door zonden en afgoderij aan de andere kant. Paulus en ook Petrus waarschuwen voor eenzijdige of misleidende boodschappen om de hoorders tevreden te stellen of om de confrontatie uit de weg te gaan (2Tim 4: 2-3 en 2 Petrus 2). Toets dus elke profetie want die kan nooit ingaan tegen Gods Woord! Je ziet dat heel duidelijk in de eerste optredens van de profeet Elisa in 2 Koningen 2. In vers 19 komt Elisa in Jericho waar de inwoners zich tot hem, de profeet van God, wenden omdat het water slecht is en de grond misgeboorten veroorzaakt. Elisa 's reactie is naar wat er staat in Exodus

(23: 25 en 26): 'Vereer de HEER, jullie God..... dan zal Hij je voedsel en je water zegenen en jullie vrijwaren voor ziekten. Geen enkele vrouw in jullie land zal dan een miskraam krijgen of onvruchtbaar zijn' En tot op de dag van vandaag is het water daar zuiver (22). Vervolgens gaat Elisa naar Betel, de stad van het gouden stierkalf. De van huis uit meegekregen minachting voor Gods profeet brengt de jeugd tot hun scheldpartij. Vers 24: Elisa keek om, en toen hij de kinderen zag, vervloekte hij ze in de naam van de HEER. Leg hier Leviticus 26: 21a en 22a naast, waar de Heer waarschuwt: 'Als jullie tegen mij in blijven gaan en mij niet willen gehoorzamen .....Ik zal wilde dieren op je afsturen, die je van je kinderen zullen beroven ....'

Die berinnen komen dus niet zomaar uit de lucht vallen!

Vroeg of laat komt elke profetie van de Heer uit. De profeet Joël (3:1) had het al aangekondigd: 'Ik zal mijn geest uitgieten over al wat leeft. Jullie zonen en dochters zullen profeteren, oude mensen zullen dromen dromen, en jongeren zullen visioenen zien.' In Handelingen 2 (17 e.v.) zie je het gebeuren. Vanaf dan zal elke gelovige, dankzij de Geest van Pinksteren, een profeet of profetes zijn die de weg van de verlossing kan weten en bekendmaken.

Ik ook.

Zie ook: *CBU-uitgave Elisa, Mijn God redt ds. Cees van den Berg. Leerhuis: Is Jan ook onder de profeten? Door Lucius W. de Graaff.*

## De kerk als contrastgemeenschap



### *Belijden, verkondigen en vieren*

Is de kerk karaktervormend?

*Wat straal je uit?*

Ga het smalle pad op

Verschijningsdatum volgend nummer omstreeks 24-07-2021

#### Thema's volgende nummers

- september/oktober      Alleengaanden
- november/december      Special

#### ADRESSEN

Voor **abonnementen, adreswijzigingen** etc.:  
Administratie steunpunt Bijbelstudie  
Postbus 499, 8000 AL Zwolle  
tel. 038 427 04 48 (uitsluitend bereikbaar op  
woensdagochtend tussen 9-12 uur)  
Voorkeur gaat uit naar contact per e-mail:  
administratie@steunpuntbijbelstudie.nl

*WegWijs* is een uitgave van de  
Gereformeerde Bijbelstudiebond  
Alles over de bond vind je op  
www.steunpuntbijbelstudie.nl

#### Redactie *WegWijs*

Hoofdredacteur: Frits Tromp  
Eindredacteur: Ida Nijman-Stegeman  
Redactieleden: Tonnis Groenveld,  
Dienke van de Kamp,  
Ria Kuijper, Piet Zeilstra.

Voor de **inhoud** van *WegWijs*:  
Redactiesecretaris: Frits Tromp  
Bleeklaan 3M 8921 GW Leeuwarden  
e-mail: redactie@steunpuntbijbelstudie.nl

#### Abonnementen *WegWijs*

Leden van verenigingen die bij steunpunt  
Bijbelstudie zijn aangesloten, krijgen *WegWijs*  
gratis. Particulier abonnement: € 17,50 per  
kalenderjaar.

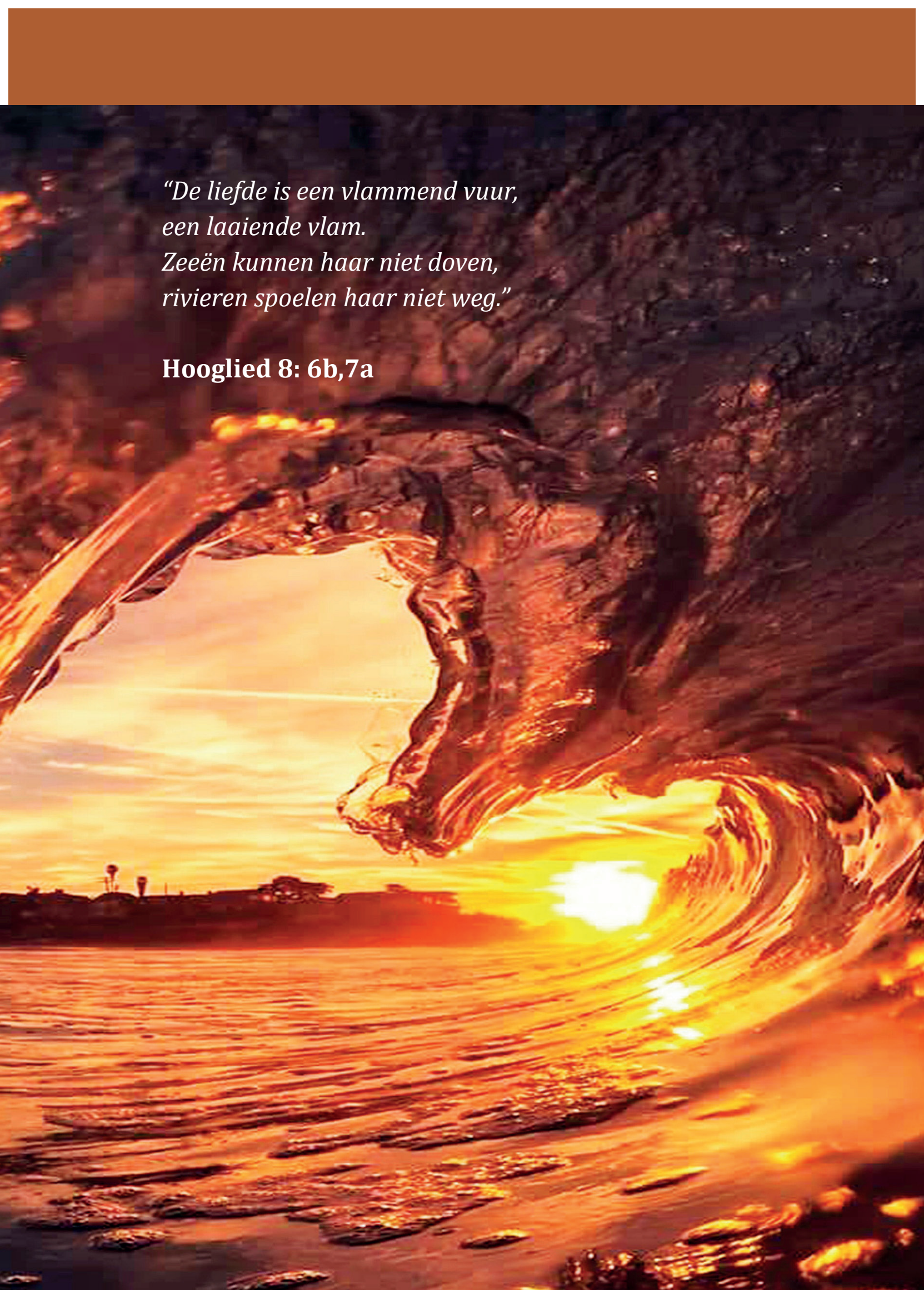
Opzeggen: schriftelijk of via e-mail vóór  
1 december

Losse nummers van de *WegWijs* zijn te  
bestellen via het bestelformulier op de website  
www.steunpuntbijbelstudie.nl. De kosten zijn:  
€ 3,50 per stuk. Dit is incl. verzendkosten.  
De betaling van uw bestelling kunt u direct  
overschrijven naar bankrekening  
NL87 RABO 0125 8134 06 t.n.v. LPB media  
te Zwolle o.v.v. *WegWijs*-nummer als  
betalingsreferentie.

*WegWijs* is ook verkrijgbaar in **braille**,  
**grootletter**, **digitale** en **gesproken** vorm via  
CBB, Christelijke Bibliotheek voor blinden en  
slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo,  
tel. (0341) 565499

Overname van artikelen is alleen toegestaan na  
toestemming van de redactie.

Vormgeving en opmaak *WegWijs*:  
LPB media | www.lpbmedia.nl  
Druk: Scholma, Bedum;  
ISSN-nummer 0929-2136



*“De liefde is een vlammend vuur,  
een laaiende vlam.  
Zeeën kunnen haar niet doven,  
rivieren spoelen haar niet weg.”*

**Hooglied 8: 6b,7a**